

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी माध्यन्दिन संहिता)
(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Maadhyandina Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

විශ්ව විද්‍යාලය

॥ ଅଥଃ ଷଷ୍ଠୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥

ଦେବସ୍ୟ ତ୍ୱା ସବିତୁଃ ପ୍ରସବେଃଶ୍ଚିନୋର୍ବାହୁଭ୍ୟାଂ ପୁଷ୍ଟୋ ହସ୍ତାଭ୍ୟାମ୍ ।
ଆ ଦଦେ ନାର୍ଯ୍ୟସୀଦମହଃ ରକ୍ଷସାଂ ଗ୍ରୀବା ଅପି କୃତ୍ତାମି ।
ୟବୋଽସି ଯବୟାସ୍ତଦ୍ ଦୈଷୋ ଯବୟାରାତୀର୍ଦିବେ ତ୍ୱାଂଚ୍ଛରିକ୍ଷାୟ ତ୍ୱା ପୃଥିବ୍ୟେ ତ୍ୱା
ଶୁକ୍ଳହ୍ୱାଲୋକାଃ ପିତୃଷଦନାଃ । ପିତୃଷଦନମସି ॥ ୧ ॥

ଅଗ୍ରେଣୀରସି ସ୍ୱାବେଶ ଉନ୍ନେତୃଋଣାମେତସ୍ୟ ବିଭାଦପି ତ୍ୱା ସ୍ଥାସ୍ୟତି ଦେବସ୍ତ୍ୱା ସବିତା ମଧ୍ୱାନକୁ
ସୁପିୟଲାଭ୍ୟସ୍ତୈଷଧୀଭ୍ୟଃ ।
ଦ୍ୟାମଗ୍ରେଣାୟୁଷ ଆଚ୍ଛରିକ୍ଷଂ ମଧ୍ୟେନାପ୍ରାଃ ପୃଥିବୀମୁପରେଣାଦୃଃହୀଃ ॥ ୨ ॥

ୟା ତେ ଧାମାନୁ୍ୟଶ୍ଚସି ଗମଧ୍ୟେ ଯତ୍ର ଗାବୋ ଭୂରିଶୃଙ୍ଗା ଅୟାସଃ ।
ଅତ୍ରାହ ତଦୁରୁଗାୟସ୍ୟ ବିଷ୍ଣୋଃ ପରମଂ ପଦମବ ଭାରି ଭୂରି ।
ବ୍ରହ୍ମବନି ତ୍ୱା କ୍ଷତ୍ରବନି ରାୟସ୍ତୋଷବନି ପୟ୍ମହାମି ।
ବ୍ରହ୍ମ ଦୃଃହ କ୍ଷତ୍ରଂ ଦୃଃହାୟୁର୍ଦୃଃହ ପ୍ରଜାଂ ଦୃଃହ ॥ ୩ ॥

ବିଷ୍ଣୋଃ କର୍ମାଣି ପଶ୍ୟତ ଯତୋ ବ୍ରତାନି ପୟଶେ । ଇନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ଯୁଜ୍ୟଃ ସଖା ॥ ୪ ॥

ତଦ୍ୱିଷ୍ଣୋଃ ପରମଂ ପଦଃ ସଦା ପଶ୍ୟନ୍ତି ସୁରୟୋ । ଦିବୀବ ଚକ୍ଷୁରାତତମ୍ ॥ ୫ ॥

ପରିବୀରସି ପରି ତ୍ୱା ଦୈବୀର୍ବିଶୋ ବ୍ୟୟନ୍ତାଂ ପରୀମଂ ଯଜମାନଃ ରାୟୋ ମନୁଷ୍ୟାଣାମ୍ ।
ଦିବଃ ସୂନୁରସ୍ୟେଷ ତେ ପୃଥିବ୍ୟାଲ୍ଲୋକ ଆରଣ୍ୟସ୍ତେ ପଶୁଃ ॥ ୬ ॥

ଉପାବୀରସ୍ୟୁପ ଦେବାନ୍ନୈବୀର୍ବିଶଃ ପ୍ରାଗୁରୁଶିଜୋ ବହିତମାନ୍ ।
ଦେବ ତ୍ୱଷ୍ଟର୍ବସୁ ରମ ହବ୍ୟା ତେ ସୁଦନ୍ତାମ୍ ॥ ୭ ॥

ରେବତୀ ରମଧୁଂ ବୃହସ୍ପତେ ଧାରୟା ବସୁନି ।
ରତସ୍ୟ ତ୍ବା ଦେବହବିଃ ପାଶେନ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚାମି ଧର୍ଷା ମାନୁଷଃ ॥ ୮ ॥

ଦେବସ୍ୟ ତ୍ବା ସବିତୁଃ ପ୍ରସବେଶ୍ବିନୋର୍ବାହୁଭ୍ୟାଂ ପୁଷ୍ଟୋ ହସ୍ତାଭ୍ୟାମ୍ ।
ଅଗ୍ନୀଷୋମାଭ୍ୟାଂ ଭୃଷ୍ଠଂ ନି ଯୁନଜ୍ଞି ।
ଅଦ୍-ଭ୍ୟସ୍ତୈଷଧୀଭ୍ୟୋଽନୁ ତ୍ବା ମାତା ମନ୍ୟତାମନୁ ପିତାଽନୁ ଭ୍ରାତା
ସଗର୍ଭୋଽନୁ ସଖା ସୟୁଧ୍ୟଃ ।
ଅଗ୍ନୀଷୋମାଭ୍ୟାଂ ତ୍ବା ଭୃଷ୍ଠଂ ପ୍ରୋକ୍ଷାମି ॥ ୯ ॥

ଅପାଂ ପେରୁରସ୍ୟାପୋ ଦେବୀଃ ସ୍ବଦନ୍ତୁ ସ୍ବାତ୍ତଂ ଚିସ୍ତଦେବହବିଃ ।
ସଂ ତେ ପ୍ରାଣୋ ବାତେନ ଗଚ୍ଛତାଃସମଜ୍ଞାନି ଯଜତ୍ରେଃ ସଂ ଯଜ୍ଞପତିରାଶିଷା ॥ ୧୦ ॥

ଘୃତେନାକ୍ତୌ ପଶୁଂସ୍ତାୟେଥାଃ ରେବତି ଯଜମାନେ ପ୍ରିୟଂ ଧା ଆ ବିଶ ।
ଉରୋରନ୍ତରିକ୍ଷାସ୍ତଜୁର୍ଦେବେନ ବାତେନାସ୍ୟ ହବିଷସ୍ତୁନା ଯଜ ସମସ୍ୟ ତନ୍ନା ଭବ ।
ବର୍ଷୋ ବର୍ଷାୟସି ଯଜ୍ଞେ ଯଜ୍ଞପତିଂ ଧାଃ ସ୍ବାହା ଦେବେଭ୍ୟୋ ଦେବେଭ୍ୟଃ ସ୍ବାହା ॥ ୧୧ ॥

ମାହିର୍ଭୂର୍ମା ପୃଦାକୁର୍ନମସ୍ତ ଆତାନାନର୍ବା ପ୍ରେହି ।
ଘୃତସ୍ୟ କୁଲ୍ୟା ଉପ ରତସ୍ୟ ପଥ୍ୟା ଅନୁ ॥ ୧୨ ॥

ଦେବୀରାପଃ ଶୁକ୍ଳା ବୋଢ୍ଫ ସୁପରିବିଷ୍ଟା ଦେବେଷୁ ସୁପରିବିଷ୍ଟା
ବୟଂ ପରିବେଷ୍ଟାରୋ ଭୂୟାସ୍ତୁ ॥ ୧୩ ॥

ବାତଂ ତେ ଶୁକ୍ଳାମି ପ୍ରାଣଂ ତେ ଶୁକ୍ଳାମି ଚକ୍ଷୁସ୍ତେ ଶୁକ୍ଳାମି ଶ୍ରୋତ୍ରଂ ତେ ଶୁକ୍ଳାମି ନାଭିଂ ତେ
ଶୁକ୍ଳାମି ମେତ୍ରଂ ତେ ଶୁକ୍ଳାମି ପାୟୁଂ ତେ ଶୁକ୍ଳାମି ଚରିତ୍ରାଂସ୍ତେ ଶୁକ୍ଳାମି ॥ ୧୪ ॥

ମନସ୍ତ ଆ ପ୍ୟାୟତାଂ ବାକ୍ତ ଆ ପ୍ୟାୟତାଂ ପ୍ରାଣସ୍ତ ଆ ପ୍ୟାୟତାଂ
ଚକ୍ଷୁସ୍ତ ଆ ପ୍ୟାୟତାଂଃ ଶ୍ରୋତ୍ରଂ ତ ଆ ପ୍ୟାୟତାମ୍ ।
ୟତ୍ତେ କୁରଂ ଯଦାସ୍ଥିତଂ ତତ୍ତ ଆ ପ୍ୟାୟତାଂ ନିଷ୍ଠ୍ୟାୟତାଂ ତତ୍ତେ ଶୁଧ୍ୟତୁ ଶମହୋଭ୍ୟଃ ।
ଓଷଧେ ତ୍ରାୟସ୍ତ ସ୍ତପିତେ ମୈନଧ ଦ୍ବିଧସୀଃ ॥ ୧୫ ॥

ରକ୍ଷସାଂ ଭାଗୋଽସି ନିରସ୍ତ୍ରଃ ରକ୍ଷ ଇଦମହଧ ରକ୍ଷୋଽଭି ତିଷ୍ଠାମୀଦମହଧ
ରକ୍ଷୋଽବ ବାଧ ଇଦମହଧ ରକ୍ଷୋଽଧମଂ ତମୋ ନୟାମି ।
ଘୃତେନ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ପ୍ରୋର୍ଣ୍ଣବାଥାଂ ବାୟୋ ବେ ସ୍ତୋକାନାମଗ୍ନିରାଜ୍ୟସ୍ୟ
ବେତୁ ସ୍ବାହା ସ୍ବାହାକୃତେ ଉର୍ଧ୍ବନଭସଂ ମାରୁତଂ ଗଚ୍ଛତମ୍ ॥ ୧୬ ॥

ଇଦମାପଃ ପ୍ର ବହତାବଦ୍ୟଂ ଚ ମଲଂ ଚ ଯତ୍ ।
ୟଜାଭିଦୁଦ୍ରୋହାନୃତଂ ଯଜ ଶେପେ ଅଭୀରୁଗମ୍ ।
ଆପୋ ମା ତସ୍ମାଦେନସଃ ପବମାନଶ୍ଚ ମୁଞ୍ଚିତୁ ॥ ୧୭ ॥

ସଂ ତେ ମନୋ ମନସା ସଂ ପ୍ରାଣଃ ପ୍ରାଣେନ ଗଚ୍ଛତାମ୍ ।
ରେତସ୍ୟଗ୍ନିଷ୍ଟା ଶ୍ରୀଶାତ୍ରାପସ୍ତା ସମରିଶନ୍ନାତସ୍ୟ ତ୍ବା ପ୍ରାଜ୍ୟୈ ପୂଷ୍ଟୋ
ରଧହ୍ୟା ଉଷ୍ମଶୋ ବ୍ୟଧିଷତ୍ ପ୍ରୟୁତଂ ଦୈଷଃ ॥ ୧୮ ॥

ଘୃତଂ ଘୃତପାବାନଃ ପିବତ ବସାଂ ବସାପାବାନଃ ପିବତାନ୍ତରିକ୍ଷସ୍ୟ ହବିରସି ସ୍ବାହା ।
ଦିଶଃ ପ୍ରଦିଶଃ ଆଦିଶୋ ବିଦିଶ ଉଦିଶୋ ଦିଗ୍ଭ୍ୟଃ ସ୍ବାହା ॥ ୧୯ ॥

ଐନ୍ଦ୍ରଃ ପ୍ରାଣୋ ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ ନି ଦୀଧ୍ୟଦୈନ୍ଦ୍ର ଉଦାନୋ ଅଙ୍ଗେ ଅଙ୍ଗେ ନିଧୀତଃ ।
ଦେବ ଦୃଷ୍ଟର୍ଭୂରି ତେ ସଧ ସମେତୁ ସଲକ୍ଷ୍ମା ଯଦ୍ବିଷ୍ଣୁରୂପଂ ଭବାତି ।
ଦେବତ୍ରା ଯନ୍ତ୍ରମବସେ ସଖାୟୋଽନୁ ତ୍ବା ମାତା ପିତରୋ ମଦନ୍ତୁ ॥ ୨୦ ॥

ସମୁଦ୍ରଂ ଗଚ୍ଛ ସ୍ୱାହା ଝରିଷଂ ଗଚ୍ଛ ସ୍ୱାହା ଦେବଃ ସବିତାରଂ ଗଚ୍ଛ ସ୍ୱାହା ମିତ୍ରାବରୁଣୌ ଗଚ୍ଛ
ସ୍ୱାହା ହୋରାତ୍ରେ ଗଚ୍ଛ ସ୍ୱାହା ଛନ୍ଦାଃସି ଗଚ୍ଛ ସ୍ୱାହା ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଗଚ୍ଛ ସ୍ୱାହା ଯଜ୍ଞଂ ଗଚ୍ଛ
ସ୍ୱାହା ସୋମଂ ଗଚ୍ଛ ସ୍ୱାହା ଦିବ୍ୟଂ ନଭୋ ଗଚ୍ଛ ସ୍ୱାହା ଝରିଂ ବୈଶ୍ୱାନରଂ ଗଚ୍ଛ ସ୍ୱାହା ମନୋ ମେ
ହାରି ଯଜ୍ଞ ଦିବଂ ତେ ଧୂମୋ ଗଚ୍ଛତୁ ସ୍ୱର୍ଜ୍ୟୋତିଃ ପୃଥିବୀଂ ଭସ୍ମନାଃପୃଷ୍ଠ ସ୍ୱାହା ॥ ୭୧ ॥

ମାଂସୋ ମୌଷଧୀହିଃସୀର୍ଥୀମ୍ନୋ ଧାମ୍ନୋ ରାଜ୍ଯସ୍ତତୋ ବରୁଣ ନୋ ମୁଞ୍ଚି ।
ୟଦାହୁରୟ୍ମା ଇତି ବରୁଣେତି ଶପାମହେ ତତୋ ବରୁଣ ନୋ ମୁଞ୍ଚି ।
ସୁମିତ୍ରିୟା ନ ଆପ ଓଷଧୟଃ ସନ୍ତ ଦୁର୍ମିତ୍ରିୟାସ୍ତସ୍ତୈ ସନ୍ତ ଯୋସ୍ମାୟେଷ୍ଟି ଯଂ ଚ ବୟଂ ଦ୍ୱିଷ୍ମଃ ॥ ୭୨ ॥

ହବିଷ୍ମତୀରିମା ଆପୋ ହବିଷ୍ମାଂ ଆ ବିବାସତି ।
ହବିଷ୍ମାନ୍ ଦେବୋ ଅଧୁରୋ ହବିଷ୍ମାଂ ଅସ୍ତୁ ସୂର୍ଯଃ ॥ ୭୩ ॥

ଅଗ୍ନେର୍ବୋଽପନ୍ନଗୃହସ୍ୟ ସଦସି ସାଦୟାମୀନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୋର୍ଭାଗଧେୟୀ ସ୍ତ
ମିତ୍ରାବରୁଣୟୋର୍ଭାଗଧେୟୀ ସ୍ତ ବିଶ୍ୱେଷାଂ ଦେବାନାଂ ଭାଗଧେୟୀ ସ୍ତ ।
ଅମୂର୍ଯା ଉପ ସୂର୍ଯେ ଯାଭିର୍ବା ସୂର୍ଯଃ ସହ ।
ତା ନୋ ହିନ୍ଦୁକ୍ତଧୁରମ୍ ॥ ୭୪ ॥

ହୃଦେ ତ୍ୱା ମନସେ ତ୍ୱା ଦିବେ ତ୍ୱା ସୂର୍ଯାୟ ତ୍ୱା ।
ଉର୍ଧ୍ୱମିମମଧୁରଂ ଦିବି ଦେବେଷୁ ହୋତ୍ରା ଯଜ୍ଞ ॥ ୭୫ ॥

ସୋମ ରାଜନ୍ ବିଶ୍ୱାସ୍ତ୍ୱଂ ପ୍ରଜା ଉପାବରୋହ ବିଶ୍ୱାସ୍ତ୍ୱାଂ ପ୍ରଜା ଉପାବରୋହନ୍ତୁ ।
ଶୃଣୋତୁଗ୍ନିଃ ସମିଧା ହବଂ ମେ ଶୃଣୁକ୍ତାପୋ ଧିଷଣାଶ୍ଚ ଦେବୀଃ ।
ଶ୍ରୋତା ଗ୍ରାବାଣୋ ବିଦୁଷୋ ନ ଯଜ୍ଞଃ ଶୃଣୋତୁ ଦେବଃ ସବିତା ହବଂ ମେ ସ୍ୱାହା ॥ ୭୬ ॥

ଦେବୀରାପୋ ଅପାଂ ନପାଦ୍ୟୋ ବ ଉର୍ମିର୍ହବିଷ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରିୟାବାନ୍ ମଦିକ୍ତମଃ ।
ତଂ ଦେବେଭ୍ୟୋ ଦେବତ୍ରା ଦତ୍ତ ଶୁକ୍ରପେଭ୍ୟୋ ଯେଷାଂ ଭାଗ ସ୍ତ ସ୍ୱାହା ॥ ୭୭ ॥

କାର୍ଷିରସି ସମୁଦ୍ରସ୍ୟ ତ୍ୱା ଶିତ୍ୟା ଉନ୍ନୟାମି ।

ସମାପୋ ଅଦ୍-ଭିରଗୁତ ସମୋଷଧୀଭିରୋଷଧୀଃ ॥ ୨୮ ॥

ୟମଗ୍ନେ ପୃସ୍ଥ ମର୍ତ୍ତ୍ୟମବା ବାଜେଷୁ ଯଂ ଜୁନାଃ ।

ସ ଯନ୍ତ୍ରା ଶଶ୍ୱତୀରିଷଃ ସ୍ୱାହା ॥ ୨୯ ॥

ଦେବସ୍ୟ ତ୍ୱା ସବିତୁଃ ପ୍ରସବେଃଶ୍ୱିନୋର୍ବାହୁଭ୍ୟାଂ ପୁଷ୍ଟୋ ହସ୍ତାଭ୍ୟାମ୍ ।

ଆ ଦଦେ ରାବାସି ଗଭୀରମିମମଧ୍ୱରଂ କୃଧୀନ୍ଦ୍ରାୟ ସୁଷୁତମମ୍ ।

ଉତ୍ତମେନ ପବିନୋର୍ଜସ୍ୱତ୍ତଂ ମଧୁମତ୍ତଂ ପୟସ୍ୱତ୍ତଂ ନିଗ୍ରାଭ୍ୟା ସ୍ତ ଦେବଶ୍ଚୁତସ୍ତର୍ପୟତ ମା ॥ ୩୦ ॥

ମନୋ ମେ ତର୍ପୟତ ବାଚଂ ମେ ତର୍ପୟତ ପ୍ରାଣଂ ମେ ତର୍ପୟତ ଚକ୍ଷୁର୍ମେ ତର୍ପୟତ ଶ୍ରୋତ୍ରଂ ମେ

ତର୍ପୟତାହ୍ନାନଂ ମେ ତର୍ପୟତ ପ୍ରଜାଂ ମେ ତର୍ପୟତ ପଶୁନ୍ତେ ତର୍ପୟତ ଗଣାନ୍ତେ ତର୍ପୟତ ଗଣା

ମେ ମା ବି ତୃଷନ୍ ॥ ୩୧ ॥

ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ତ୍ୱା ବସୁମତେ ରୁଦ୍ରବତ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ତ୍ୱା ଧୈତିତ୍ୟବତ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ତ୍ୱା ଧୈମାତିଘ୍ନେ ।

ଶ୍ୟାମାୟ ତ୍ୱା ସୋମତୃତେ ଶଗ୍ନୟେ ତ୍ୱା ରାୟସ୍ତୋଷଦେ ॥ ୩୨ ॥

ୟତ୍ତେ ସୋମ ଦିବି ଜ୍ୟୋତିର୍ଯତ୍-ପୃଥିବ୍ୟାଂ ଯଦୁରାବହ୍ରରିଷେ ।

ତେନାସ୍ତୈ ଯଜମାନାୟୋରୁ ରାୟେ କୃଧ୍ୟଧି ଦାତ୍ରେ ବୋଚଃ ॥ ୩୩ ॥

ଶ୍ୱାତ୍ରା ସ୍ତ ବୃତ୍ରତୁରୋ ରାଧୋଗୁର୍ତ୍ତା ଅମୃତସ୍ୟ ପତ୍ନୀଃ ।

ତା ଦେବୀର୍ଦେବତ୍ରେମଂ ଯଜ୍ଞଂ ନୟତୋପହୃତାଃ ସୋମସ୍ୟ ପିବତ ॥ ୩୪ ॥

ମା ଭେର୍ମା ସଂ ବିକ୍ତ୍ୟା ଉର୍ଜଂ ଧସ୍ତୁ ପିଷଣେ ବୀଡ୍ମୀ ସତୀ ବୀତୟେଥାମୂର୍ଜଂ ଦଧାଥାମ୍ ।

ପାପ୍ତା ହତୋ ନ ସୋମଃ ॥ ୩୫ ॥

ପ୍ରାଗପାଶୁଦଗଧରାକ୍ଷର୍ବତସ୍ତୁ ଦିଶ ଆ ଧାବନ୍ତୁ ।
ଅମ୍ନ ନିଷ୍ଠୁର ସମରୀର୍ବିଦାମ୍ ॥ ୩୭॥

ତୁମଙ୍ଗ ପ୍ରଶଂସିଷୋ ଦେବଃ ଶବିଷ୍ଟ ମର୍ତ୍ତ୍ୟମ୍ ।
ନ ହୃଦନ୍ୟୋ ମଘବନ୍ନସ୍ତି ମର୍ତ୍ତ୍ୟେନ୍ଦ୍ର ବ୍ରବୀମି ତେ ବଚଃ ॥ ୩୮॥

ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ

॥ ଋଷିଃ ॥

୧-୨ - ଅଗସ୍ତ୍ୟଃ । ୩ - ଦୀର୍ଘତମାଃ । ୪-୨୮ - ମେଧାତିଥିଃ । ୨୯-୩୬ - ମଧୁଚ୍ଛନ୍ଦାଃ ।
୩୭ - ଗୌତମଃ ॥

॥ ଦେବତା ॥

୧, ୩୧ - ସବିତା (ଉଷ୍ଟିକ୍ ଛନ୍ଦାନୁସାର ସବିତା ଦେବତା) । ୨ - ଶକଲମ୍, ଯୂପଃ, ଚଷାଲମ୍ ।
୩ - ଯୂପଃ । ୪-୫ - ବିଷ୍ଣୁଃ । ୬ - ଯୂପଃ, ସ୍ୱରୁ । ୭ - ତୃଣ, ଲିଂଗୋକ୍ତଃ । ୮ - ଲିଂଗୋକ୍ତଃ,
ପଶୁଃ । ୯ - ସବିତା, ଅଗ୍ନି-ସୋମଃ, ପଶୁଃ । ୧୦ - ପଶୁଃ, ଆପଃ । ୧୧ - ସ୍ୱର-ଶାସ, ବାକ୍,
ତୃଣ, ଦେବାଃ । ୧୨ - ରତ୍ନଃ, ଯଜ୍ଞଃ । ୧୩ - ଆପଃ, ଆଶୀର୍ବାଦ । ୧୪ - ପଶୁଃ । ୧୫ - ପଶୁଃ,
ସୁଖ, ତୃଣ, ଅସିଃ । ୧୬ - ରକ୍ଷଃ, ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀଃ, ବାୟୁଃ, ଅଗ୍ନିଃ, ବପା-ଶ୍ରପଣ । ୧୭ - ଆପଃ,
ପବମାନଃ । ୧୮ - ହୃଦୟ, ବସା, ଦୈଷ । ୧୯ - ବିଶ୍ୱେଦେବାଃ, ଦିଶଃ । ୨୦ - ଲିଂଗୋକ୍ତଃ,
ତୃଷ୍ଣାଃ । ୨୧ - ସମୁଦ୍ର-ଆଦି ଲିଂଗୋକ୍ତଃ, ସ୍ୱରୁଃ । ୨୨ - ହୃଦୟ-ଶୂଳ, ବରୁଣଃ, ଆପଃ ।
୨୩ - ଅପ୍ ଆଦି ଲିଂଗୋକ୍ତଃ । ୨୪, ୨୬ - ଆପଃ । ୨୫, ୩୨-୩୩, ୩୬ - ସୋମଃ ।

୨୭ - ସୋମଃ, ଅଗ୍ନି ଆଦି ଲିଂଗୋକ୍ତଃ । ୨୮ - ଆଜ୍ୟଃ, ଆପଃ । ୨୯ - ଅଗ୍ନିଃ । ୩୦ - ସବିତା, ଗ୍ରାବା, ଆପଃ । ୩୪ - ନିଗ୍ରାଭ୍ୟା । ୩୫ - ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀଃ । ୩୬ - ଇନ୍ଦ୍ରଃ ॥

॥ ଛନ୍ଦ ॥

୧ - ନିଚୂତ୍ ପଂକ୍ତି, ଆସୁରୀ ଉଷିକ୍, ଭୁରିକ୍ ଆର୍ଷୀ ଉଷିକ୍ । ୨ - ନିଚୂତ୍ ଗାୟତ୍ରୀ, ସ୍ୱରାଟ୍ ପଂକ୍ତି । ୩ - ଆର୍ଷୀ ଉଷିକ୍, ସାମ୍ନୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ସ୍ୱରାଟ୍ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ଜଗତୀ । ୪ - ନିଚୂତ୍ ଆର୍ଷୀ ଗାୟତ୍ରୀ । ୫ - ଆର୍ଷୀ ଗାୟତ୍ରୀ । ୬ - ଆର୍ଷୀ ଉଷିକ୍, ଭୁରିକ୍ ସାମ୍ନୀ ବୃହତୀ । ୭ - ନିଚୂତ୍ ଆର୍ଷୀ ବୃହତୀ । ୮ - ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଭୁରିକ୍ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ବୃହତୀ । ୯ - ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ବୃହତୀ, ନିଚୂତ୍ ଅତିଜଗତୀ । ୧୦ - ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ବୃହତୀ, ଭୁରିକ୍ ଆର୍ଷୀ ଗାୟତ୍ରୀ । ୧୧ - ସ୍ୱରାଟ୍ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ବୃହତୀ, ଭୁରିକ୍ ଆର୍ଷୀ ଉଷିକ୍, ନିଚୂତ୍ ଗାୟତ୍ରୀ । ୧୨ - ଭୁରିକ୍ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ସାମ୍ନୀ ଉଷିକ୍ । ୧୩, ୨୩, ୨୮ - ନିଚୂତ୍ ଆର୍ଷୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୧୪ - ଭୁରିକ୍ ଆର୍ଷୀ ଜଗତୀ । ୧୫ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଧୃତି । ୨୭ - ନିଚୂତ୍ ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୧୬ - ବ୍ରାହ୍ମୀ ଉଷିକ୍ । ୧୭ - ନିଚୂତ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୧୮ - ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍, ଆର୍ଷୀ ପଂକ୍ତି, ଦୈବୀ ପଂକ୍ତି । ୧୯ - ବ୍ରାହ୍ମୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୨୦ - ବ୍ରାହ୍ମୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୨୧ - ଯାଜୁଷୀ ଉଷିକ୍, ସ୍ୱରାଟ୍ ଉକ୍ଳୃତି । ୨୨ - ବ୍ରାହ୍ମୀ ସ୍ୱରାଟ୍ ଉଷିକ୍, ନିଚୂତ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୨୪ - ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍, ତ୍ରିପାଦ୍ ଗାୟତ୍ରୀ । ୨୫ - ଆର୍ଷୀ ବିରାଟ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୨୬ - ଭୁରିକ୍ ଗାୟତ୍ରୀ, ଆର୍ଷୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୨୯ - ଭୁରିକ୍ ଆର୍ଷୀ ଗାୟତ୍ରୀ । ୩୦ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଆର୍ଷୀ ପଂକ୍ତି, ଭୁରିକ୍ ଆର୍ଷୀ ପଂକ୍ତି । ୩୧ - ବିରାଟ୍ ବ୍ରାହ୍ମୀ ଜଗତୀ । ୩୨ - ପଞ୍ଚପଦା ଜ୍ୟୋତିଷ୍ମତୀ ଜଗତୀ । ୩୩ - ଭୁରିକ୍ ଆର୍ଷୀ ବୃହତୀ । ୩୪ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଆର୍ଷୀ ପଥ୍ୟାବୃହତୀ । ୩୫, ୩୬ - ଭୁରିକ୍ ଆର୍ଷୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୩୭ - ପୁରୋଷିକ୍ ॥

॥ ଇତି ଷଷ୍ଠୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

